

Nieuws over WINDPARK N33

oktober | 2017

**Vergunningen ter inzage
over de bouw en het in gebruik
nemen van het windpark**

Verlichtingsplan bekend

Knipperlichten niet meer
verplicht

Natuurcompensatie

Bestaande natuurwaarde
komt terug

Inleiding

Deze nieuwsbrief heeft het doel alle belanghebbenden tijdig en tegelijkertijd te informeren over het proces, de procedures en de verschillende aspecten van de bouw van het Windpark N33. De nieuwsbrief wordt huis-aan-huis verspreid in het gebied waar het windpark zal komen.

In februari is het Inpassingsplan vastgesteld door de ministers Kamp en Schultz van Haegen. Daarop heeft een aantal partijen beroep ingesteld en de Raad van State doet in het voorjaar van 2018 een finale uitspraak over de besluiten, het beroep en het verweer daarop. Projectleider Ben Schoon vertelt op pagina 4 hoe en waarom bepaalde procedures gevolgd moeten worden.

De volgende stap in het proces zijn de tweede fase vergunningen, namelijk de vergunningen die nodig zijn voor de bouw en exploitatie van het windpark. We hebben in Nederland spelregels hoe om te gaan met de leefomgeving en inrichting van ons land. Vergunningen zijn daar een belangrijk onderdeel van. Belanghebbenden kunnen hierop hun zienswijzen indienen. De tweede fase vergunningen liggen sinds begin oktober ter inzage bij verschillende overheden. Zie ook pagina 10 voor meer achtergrondinformatie over de vergunningen.

Intussen is er ook een verlichtingsplan gemaakt voor Windpark N33. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft onlangs de voorwaarden voor obstakelverlichting aangepast. Hierdoor zijn knipperlichten op de windturbines niet meer verplicht. Lees meer over de consequenties hiervan op pagina 12.

Op 8 en 9 november zijn er weer twee informatieavonden met de mogelijkheid in een Experience te ervaren hoe het windpark straks te zien en te horen zal zijn. Meer hierover op pagina 3.

Kijk voor meer algemene informatie op www.windpark-n33.nl

Op 8 en 9 november organiseren innogy en YARD ENERGY twee informatieavonden waar vragen gesteld kunnen worden over de vergunningen van Windpark N33.

Op pagina 10 van deze nieuwsbrief kunt u lezen om welke welke vergunningen het gaat.

Ook tonen we nogmaals de interactieve Experience om het windpark in beeld en geluid te ervaren. Met de nieuwste technologie krijgt u een realistische indruk van het windpark.

Informatieavonden Windpark N33

De Experience laat via een groot rond scherm van 2,5 meter hoogte film en foto's van de omgeving zien. Zo kun je als bezoeker ervaren hoe het park er straks uit zal zien. Via een koptelefoon hoor je het geluid van de windturbines op zo'n kilometer afstand.

Ook is er een opstelling waarbij je kunt zien hoe de slagschaduw van de windturbines zich gedurende de dag ontwikkelt en dat er bij dit windpark weinig slagschaduw effecten zijn. Je kunt ook de locatie van je huis aangeven om te ervaren hoe je het windpark beleeft of ziet vanuit je eigen huis.

Er is een vertegenwoordiger van het Ministerie van Economische zaken aanwezig om vragen te beantwoorden over het proces.

Aanmelden

De bijeenkomsten vinden plaats op:

8 november van 16.00 uur tot 20.00 uur in Cultureel Congrescentrum van Beresteyn, Museumplein 5a, Veendam

9 november van 16.00 uur tot 20.00 uur in Hotel van der Valk in Zuidbroek Burgemeester Omtaweg 4, Zuidbroek

Het is mogelijk om je voor de Experience in te schrijven via de website. Per kwartier is er voor 6 mensen ruimte om de Experience te beleven. Vrije inloop is ook mogelijk, maar dan bestaat het risico dat je moet wachten.

Meer informatie:
www.windpark-n33.nl

Nu het inpassingsplan is vastgesteld en belanghebbenden beroep hebben ingediend, is het wachten op de uitspraak van de Raad van State. Een interview met projectleider Ben Schoon van het Ministerie van Economische Zaken.

Hoe verloopt het proces nu verder?

Is er nieuws te melden sinds het inpassingsplan is vastgesteld?

"We zitten in het stadium waarin we moeten wachten tot de Raad van State de procedure afrondt met een uitspraak op de ingediende beroepen. Hierdoor lijkt het alsof er niets gebeurt, maar we verwachten de procedure op korte termijn af te ronden."

Wat is korte termijn?

"De Raad van State heeft een overvolle agenda en het is dan ook niet goed te voorspellen wanneer de zitting gaat plaatsvinden. Hopelijk nog dit jaar, maar we verwachten in de loop en uiterlijk aan het eind van het eerste kwartaal van volgend jaar. In totaal zijn er 22 beroepen ingediend."

Dat lijken er niet veel.

"Het aantal zegt niets over de inhoud en hoeveel er te bespreken is. Een platform als TegenwindN33 heeft een flinke achterban en vertegenwoordigt veel mensen in de regio."

Zo'n procedure is ook wel erg ingewikkeld voor de gemiddelde mens. Waarom is dat?

"Ik snap goed dat de procedure onduidelijk en ingewikkeld lijkt als je er niet veel mee bezig bent. De stappen naar het definitieve Inpassingsplan en alle vergunningen zorgen ervoor dat er geen overhaaste en ondoordachte besluiten worden genomen."

"Alle stappen zijn bedoeld om de kwaliteit te borgen en te controleren."

Het is dus wel goed om al die stappen te doorlopen?

"Alle stappen zijn bedoeld om de kwaliteit te borgen en te controleren. We hebben eerst voorstellen voor concepten gemaakt, die hebben we besproken met de bestuursorganisaties, zoals de gemeenten. Daarna zijn de concepten ter inzage gelegd en heeft iedereen een zienswijze kunnen indienen. Alle reacties hebben we beantwoord, want we moeten elke keuze verantwoorden. Vervolgens hebben we de definitieve besluiten genomen en heeft elke belanghebbende beroep kunnen indienen. Ondertussen is ook alles getoetst door de commissie m.e.r die milieugevolgen van een plan in beeld brengt, voordat er een besluit over wordt genomen. Ten slotte toetst de Raad van State onze besluitvorming aan de hand van de ingediende beroepen."

Dat is niet niks.

"Het gaat ook om complexe onderwerpen en een project dat een grote verandering in de regio teweegbrengt. Daarom is het veel. Overheden worden zo gedwongen om zorgvuldig te werken."

Hoe komt dat mensen het vaak anders beleven?

"Dat heeft veelal te maken met de opvattingen over het windpark, niet met de kwaliteit van de gevoerde procedure. Wij moeten inhoudelijk verantwoording afleggen over de kwaliteit van alle besluiten. De opvatting over het windpark zelf is wat anders. Het is een politiek be-

sluit dat het windpark hier gebouwd moet kunnen worden. Voordat het gebouwd kan worden, moeten we toetsen of het past binnen alle wetten en normen. Dit doen allerlei deskundigen op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, geluid enzovoort. De Raad van State vraagt deskundigen om advies."

Is dat advies onafhankelijk en onpartijdig?

"Deskundigen baseren hun adviezen op feitelijke informatie. De beoordeling van deze informatie vormt de basis van de besluiten die daarna ook nog eens worden getoetst door de Raad van State."

Wat loopt er nu nog?

"Een aantal procedures voor uitvoeringsvergunningen lopen nog. Voor dit soort grote projecten zijn veel vergunningen nodig. Met alle technische uitwerkingen die nodig zijn, kun je niet alle vergunningen tegelijk aanvragen. De uitwerking van de bouwplanning is nog bezig en dat betekent ook dat er nog wordt gewerkt aan een aantal aanvragen voor uitvoeringsvergunningen."

Hoe kijk je terug op de procedure?

"Binnen het ministerie zijn we voortdurend kritisch op hoe een procedure verloopt. Elke procedure is uniek, al is het procesverloop in grote lijnen vergelijkbaar. Ik ben nu tweeënhalve jaar betrokken bij het project, waarvan de procedure al is gestart in 2010. Ik heb het projectleiderschap overgenomen nadat het inhoudelijk m.e.r.-onderzoek was

afgerond, maar voordat de keuze van het voorkeursalternatief was gemaakt. In de praktijk waren in de voorgaande jaren veel keuzes op dat moment al gemaakt. De voorbereiding van de definitieve besluitvorming is naar mijn mening erg zorgvuldig verlopen, ook al weet ik natuurlijk goed dat niet iedereen blij is met deze besluiten."

Wat brengt de toekomst?

"Als de Raad van State uitspraak heeft gedaan, zit naar verwachting mijn werk in de procedure er op. De energie verschuift dan naar de voorbereiding van de uitvoering van de werkzaamheden. Dat is de organisatie van de bouw: wat gaat er hoe en wanneer gebeuren. Dit leeft enorm in de regio. Het windpark is nu nog abstract, een tekening op de kaart en een visualisatie, maar nu het dichterbij komt, worden de vragen steeds concreter."

Ben Schoon, projectleider Economische Zaken

“De technische ontwikkelingen op het gebied van 3D visualisaties gaan heel erg snel en daardoor zijn wij ook beter in staat om details te laten zien.”

Op 8 en 9 november zijn omwonenden weer welkom bij de inloopavonden in Veendam en Zuidbroek georganiseerd door de initiatiefnemers YARD Energy en innogy. Bezoekers kunnen hier met alle vragen over het windpark terecht en kunnen het windpark zelf ervaren met een realistische 3D-simulatie.

Verkeersplan en inloopavonden

“De inloopavonden zijn net als de voorgaande edities bedoeld om omwonenden zo goed mogelijk te informeren”, zegt Andrew Beltau. Andrew is projectontwikkelaar bij innogy en neemt geleidelijk het stokje over van zijn collega Hein Akerboom die binnenkort met pensioen gaat. “We zijn al in een eerder stadium begonnen om met visualisaties een zo goed mogelijk beeld te schetsen van het uiteindelijke resultaat. Maar naarmate het proces vordert, wordt er steeds meer bekend over details: de locatie van de windturbines, het type windturbine en bijvoorbeeld de wegenstructuur. In tegenstelling tot de beginfase wordt de informatie die we tijdens deze inloopavonden kunnen geven ook steeds gedetailleerder. Ook de technische ontwikkelingen op het gebied van 3D visualisaties gaan heel erg snel en daardoor zijn wij ook beter in staat om details te laten zien. Het is bovendien geen monoloog vanuit onze kant, maar interactie en persoonlijke aandacht staan centraal. Bezoekers krijgen een-op-een aan diverse statafels zo goed mogelijk antwoord op hun specifieke vragen van onze medewerkers.”

Zienswijzen indienen

De komende inloopavonden worden georganiseerd op 8 november bij Cultureel Congrescentrum van Beresteyn in Veendam en op 9 november bij Van der Valk in Zuidbroek.

Hein Akerboom: “We zitten nu in de derde fase waarbij vergunningen (onder andere van het Waterschap en voor het verkeersplan) zijn aangevraagd waarop mensen tijdens een vastgestelde periode zienswijzen kunnen indienen. De inloopavonden vallen binnen deze periode om mensen zo goed mogelijk daarover te kunnen informeren. Als het bijvoorbeeld gaat om een vergunning voor een uitrit hangen we een duidelijke tekening op zodat mensen zien waarover het precies gaat. Er zijn specialisten van ons aanwezig waaraan mensen vragen kunnen stellen. Bijvoorbeeld over wat de consequenties zijn voor je persoonlijke situatie.”

3D-visualisatie

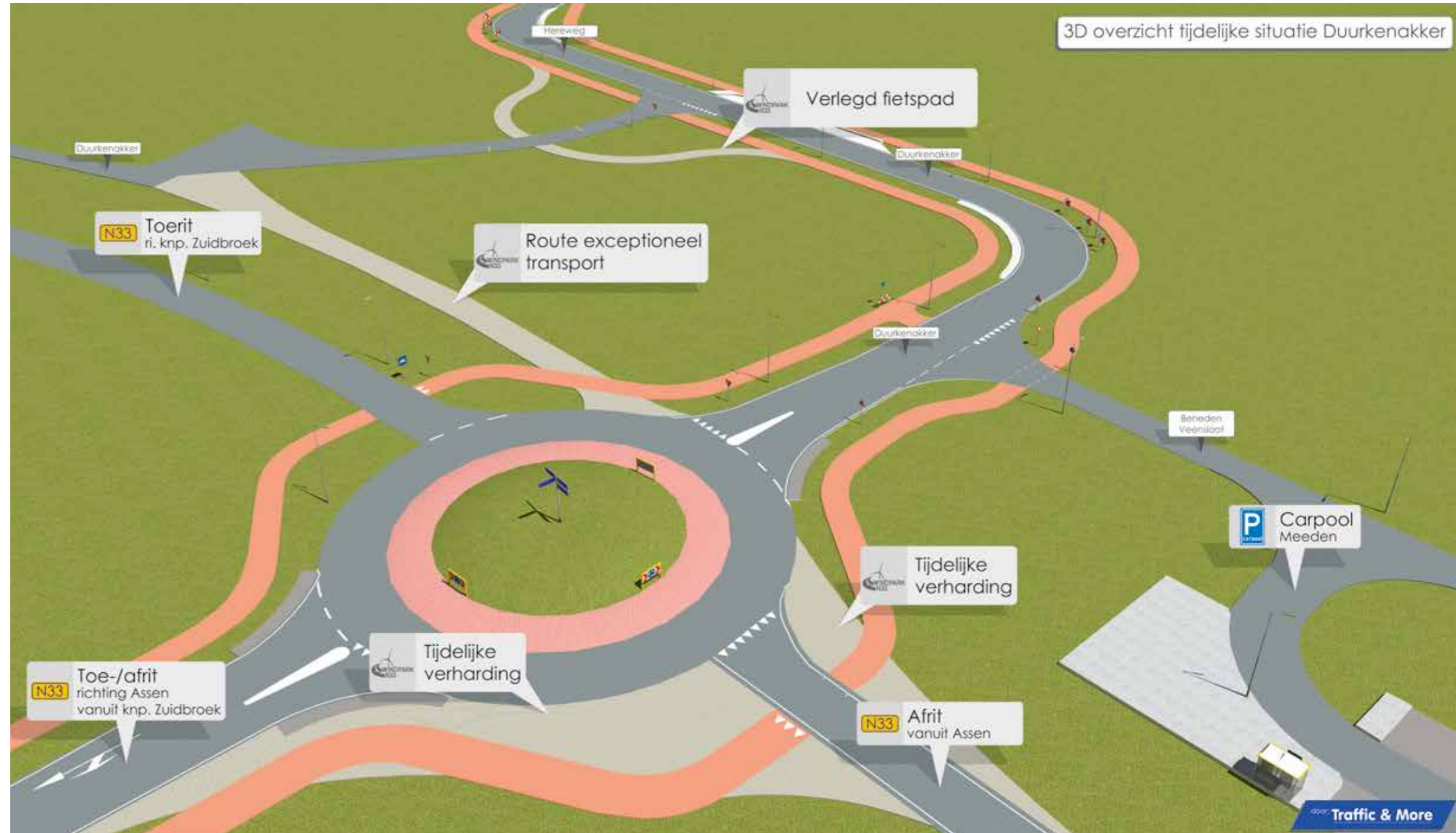
Bij de inloopavonden in november wordt net als vorig jaar gebruikgemaakt van een groot scherm met 3D-visualisatie en geluid. “Bezoekers kunnen in een soort kleine bioscoopopstelling de ruimte zonder en met windturbines zien en zo het verschil in uitzicht of geluid ervaren of geluid”, legt Hein Akerboom uit. “Je waant je in deze opstelling echt middenin het park. We maken het niet mooier; we laten het zien zoals het gaat worden. Met een koptelefoon op ervaren bezoekers tegelijkertijd het geluidsniveau van de windturbines. Als het windturbintype is gekozen, zullen we proberen om nog voor de inloopavonden het specifieke geluid en uiterlijk van deze windturbine toe te voegen.”

Verkeersplan

Met een verkeersplan moet de lokale verkeersveiligheid worden gegarandeerd en moet de eventuele hinder van zwaar transport tijdens de bouw van het windpark tot een minimum worden beperkt. Denk bijvoorbeeld aan het ontlasten van dorpskernen en vermijden van gevaarlijke situaties. Hein: “Een eerste concept is inmiddels uitvoerig met de de afdelingen wegbeheer van gemeenten, provincie Groningen en Rijkswaterstaat besproken. Naar aanleiding daarvan maakten we in de afgelopen maanden een verbeterplan. Dit heeft geresulteerd in een zeer gedetailleerd verkeersplan dat samen met nog een aantal andere aanvragen/uitvoeringsvergunningen in oktober is ingediend. Vervolgens moet de gemeente een definitief besluit gaan nemen.”

Andrew Beltau: “Nabij de rotondes op de Duurkenakker in Meeden moet straks bijvoorbeeld zwaar transport rijden en afslaan naar links. Daarbij kruist de combinatie het parallel lopende fietspad dat veel wordt gebruikt door scholieren. De chauffeur heeft op dit punt slecht zicht waardoor een gevaarlijke situatie kan ontstaan; Dit is voor ons onacceptabel. We hebben het idee om daarom het fietspad deels te verleggen door een soort ‘bypass’ zodat de chauffeur het fietspad pas na het afslaan kruist en de fietsers ruim van tevoren goed kan zien. Verder wordt bijvoorbeeld bij aan het eind van de afrit van de N33 naar de Duurkenakker, ter hoogte van de entree naar Meeden uit veiligheidsoverwegingen de rotonde aangepast en creëren we een tijdelijke afslag voor exceptioneel transport afslag van de N33 ter hoogte van het spoorviaduct. De lange transporten voor het noordelijke deel van het windpark kunnen daar gebruik van maken”.

Een ander goed voorbeeld is het aanleggen van een nieuwe weg tussen de Venneweg en de Zevenwoldsterweg, vult Hein Akerboom aan. “Op deze manier hoeft er geen zwaar transport door het dorp te rijden. Bijkomend voordeel is dat deze weg in de toekomst ook gebruikt kan worden voor mesttransporten die tot op heden altijd door het dorp heen moesten. Dat scheelt enorm veel overlast.”

“Met het verkeersplan moet de eventuele hinder van zwaar transport tijdens de bouw van het windpark tot een minimum worden beperkt.”

Hoe staat het met de vergunningen? De tweede fase betreffen de uitvoeringsvergunningen die onder meer nodig zijn om het windpark te kunnen bouwen en in gebruik te nemen. “Er is tijd voor nodig,” vertellen de twee consultants die zich hierover buigen. Freek van Tongeren, adviseur vanuit Arcadis voor innogy, en Jan Willem Hoezen, adviseur vanuit Pondera voor YARD ENERGY, lichten dit toe.

Vergunningen

“Zorgvuldigheid staat voorop”

Freek van Tongeren, Arcadis

De vergunningen die nodig zijn voor het bouwen en exploiteren van Windpark N33 worden in verschillende fases aangevraagd. De belangrijkste vergunningen en ook het ruimtelijk kader (het Inpassingsplan) horen bij fase 1. Deze besluiten zijn begin dit jaar genomen door het Rijk, Provincie Groningen en de betrokken gemeentes. Tegen deze besluiten zijn beroepen ingesteld die momenteel door de Raad van State worden behandeld. De zitting van de Raad van State wordt in het voorjaar van 2018 verwacht. Na de zitting zal de Raad van State een uitspraak doen over de verleende besluiten. Bij een positieve uitspraak zijn deze besluiten tot vergunningverlening dan onherroepelijk vastgesteld.

Uitvoeringsvergunningen

Bij de tweede fase horen de vergunningen die nodig zijn voor de daadwerkelijke bouw en het gebruik van windpark N33: aanleg van toegangswegen, aansluitingen op bestaande wegen, tijdelijke verbreding van rotondes, kabels onder een spoorlijn en kanaal. Daarbij zijn de nodige partijen betrokken: de gemeenten (Veendam, Oldambt, Menterwolde), Omgevingsdienst Groningen, provincie Groningen, Rijkswaterstaat, Waterschap Hunze & Aa's en ProRail. De vergunningen voor de tweede fase zijn in september verleend. Sinds begin oktober liggen deze verleende vergunningen ter inzage.” Op de informatieavonden die op 8 en 9 november door de initiatiefnemers georganiseerd worden, kunnen vragen gesteld worden. De termijn voor het indienen van de beroepen is zes weken vanaf het moment dat de vergunningen in de Staatscourant zijn gepubliceerd. In dit geval kunnen beroepen ingediend worden tot uiterlijk 17 november.

Tot 17 november zijn alle stukken in te zien bij zowel de gemeentehuizen van Veendam, Menterwolde en Oldambt en ook op de website van Economische Zaken: <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/windpark-n33>.

Jan Willem Hoezen, Pondera

Nieuw: een derde fase met vergunningen

Omdat er ook nog vergunningen nodig zijn die de puntjes op de i moeten gaan zetten, is besloten om een derde fase aan de eerdere vergunningen toe te voegen. De vergunningen in de derde fase omvatten onder meer vergunningen die het Waterschap moet afgeven: “Dat gaat over de grondwateronttrekking tijdens de bouw van de windturbines, en over het borgen van waterberging in het gebied ten gevolge van de aanleg van nieuwe dammen en duikers.

Ook worden in deze derde fase de vergunningen aangevraagd voor een alternatieve toegangsweg naar de drie windturbines boven het Winschoterdiep. Er wordt beoogd deze windturbines te bereiken via een nieuw aan te leggen bouwweg vanaf de Gouden Driehoek in Zuidbroek.

Een ander onderdeel van de derde fase zijn de besluiten van de wegbeheerders voor het plaatsen van (tijdelijke) verkeersmaatregelen en inrichten van de tijdelijke verkeerssituaties. “Om de verkeersveiligheid te garanderen en hinder te voorkomen hebben we een gespecialiseerd bureau gevraagd om hiervoor verkeersplannen op te stellen.” Want ook hier staat zorgvuldigheid natuurlijk voorop. Op de informatieavonden op 8 en 9 november wordt meer informatie verstrekt over de verkeersplannen.

Voor een complete en up-to-date lijst van alle vergunningen in van de derde fase en de bijbehorende planning, kunt u kijken op: www.windparkn33.nl

Het verlichtingsplan voor Windpark N33 ligt klaar. Belangrijkste uitgangspunt was dat omwonenden zo min mogelijk hinder ervaren van de lichten op de windturbines. Prettige bijkomstigheid: vlak voor het uitwerken van dit plan heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) de voorwaarden voor obstakelverlichting aangepast. Daardoor kan het allemaal minder flitsend en minder fel, maar zeker niet minder veilig voor de luchtvaart.

Verlichting windturbines N33

Knipperlicht niet meer verplicht

“Een van de vroegere veiligheidsvoorschriften was dat windturbines voor de nacht met fel knipperende toplichten moesten zijn uitgerust,” vertelt Bouke Vogelaar, technisch adviseur voor milieueffecten bij Pondera Consult. “Dit in verband met de veiligheid van laagvliegend vliegverkeer, zoals helikopters, particuliere vliegtuigjes, maar ook luchtballonnen en vliegtuigen in noodsituaties. Die rode lichten knipperen synchroon om de zoveel seconden en zijn daardoor nadrukkelijk aanwezig. Dat was bewust zo, vanwege de zichtbaarheid. Maar omwonenden noemden het wel een kermis, die waren daar niet blij mee. Uit de ingediende zienswijzen bleek dat veel mensen angst hadden dat zulke lichten ook bij Windpark N33 zouden komen.”

Verbeteringen

Uit testonderzoeken bij een windpark bij Zeewolde in Flevoland bleek dat het met die verlichting ook anders kon, zonder de veiligheid in het lagere luchtruim in gevaar te brengen. En zonder de internationale regelgeving te overschrijden. Daarop besloot de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) het advies voor deze zogeheten obstakelverlichting aan te passen. Mooi op tijd voor Windpark N33, want het verlichtingsplan kon nu volgens dit nieuwe advies worden opgesteld. Bouke Vogelaar: “De grootste verandering is dat de rode knipperverlichting 's nachts niet meer verplicht is. De turbines van wind-

“De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft besloten het advies voor zogeheten obstakelverlichting aan te passen. Mooi op tijd voor Windpark N33.”

park N33 krijgen vast brandende, rode topverlichting. Dus een lamp die continu brandt, dat is een stuk rustiger. Wel zal het licht soms kort wegvallen als het blad ervoor langs draait, maar dat is een heel andere beleving dan een constant knipperend licht. Als je voor dit vaste licht kiest, moeten wel alle windturbines van het hele park die topverlichting krijgen.

De tweede verbetering is dat de rode topverlichting 's nachts in bepaalde situaties gedimd mag worden. Vogelaar: “De lampen zijn uitgerust met een sensor, die meten de waterdeeltjes in de lucht en reageren daarop. Bij helder weer gaat de intensiteit van het licht omlaag en brandt de lamp dus minder fel. Bij slechte zichtbaarheid zoals regen of mist branden ze op gewone sterkte.”

Lage intensiteit

Het rode licht geldt alleen voor de avond en nacht; overdag is nog altijd witte knipperverlichting verplicht. Maar deze witte verlichting is op een normale, heldere dag bijna niet waar te nemen, zegt Bouke Vogelaar. “De intensiteit van deze witte lampen is laag. Je moet best goed kijken om de lichten te zien, zeker bij helder weer. Alleen bij mistige omstandigheden zullen ze goed opvallen.”

Daarnaast krijgen de turbines ook mastverlichting. Een extra verplichting voor windturbines met een hoogte van maximaal 200 meter zoals bij Windpark 33. “Ongeveer halverwege de mast komen rode

lampen die 's nachts rondom uitstralen. Deze lampen hebben een lage intensiteit en zijn nodig voor het vliegverkeer als aanvulling op de toplichten. De mastverlichting geeft bijvoorbeeld aan dat je niet ónder het rode toplicht door kunt.” Tijdens de laatste Virtual Reality Experience, waar mensen het nieuwe windpark virtueel konden beleven, kregen bezoekers de kans om beide situaties te vergelijken: de verlichting van het windpark volgens de oude en de nieuwe eisen. Bouke Vogelaar: “Afgezien het feit dat mensen liever helemaal geen verlichting zien, was de algemene reactie dat mensen de vaste verlichting een stuk minder aanwezig vonden dan de knipperlichten.” Op 8 en 9 november krijgen mensen weer de gelegenheid om de beide situaties te vergelijken.

Op de kaart

“De hinder voor omwonenden zo ver mogelijk reduceren, maar dan wel binnen de geldende voorwaarden van de ILT. Dat was het uitgangspunt voor het verlichtingsplan,” aldus Bouke Vogelaar. Dat lijkt in ieder geval op papier al aardig goed gelukt. Het plan werd voorgelegd aan de ILT, die optreedt als toezichthouder van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. De ILT heeft het inmiddels goedgekeurd. “Daarnaast moet je ook altijd melding doen van de bouw van hoge objecten bij de diverse luchtvaartinstanties, zodat zij deze obstakels op hun vliegkaarten van Nederland kunnen opnemen. Voor de lucht-

ruimtegebruikers moet natuurlijk duidelijk zijn waar de hoge windturbines zich bevinden.” Tot slot wijst de adviseur er nog op dat tijdens de bouw de verlichting kan afwijken van dit plan. “Dan is de situatie natuurlijk anders en is nu en dan extra verlichting nodig. Denk aan de zichtbaarheid van hoge hijskranen of ander bouwwerktuigen. Vanzelfsprekend is dat maar tijdelijk.” Daarna schijnt de verlichting zoals nu in kaart is gebracht. Zonder te knipperen en zoveel mogelijk gedimd.”

“Om dit verlies aan natuur te compenseren, kopen we aan de oostzijde van het Spoordijkbosje een stuk akkerland van 1 hectare, waar we een nieuw bos aanleggen.”

Windpark N33 telt vijfendertig windturbines en één daarvan komt in het Spoordijkbosje te staan. Voor het stukje natuur dat daarmee verloren gaat, richten de initiatiefnemers een nieuw stuk bos in ten oosten van het huidige bosperceel. Het nieuwe Spoordijkbosje telt uiteindelijk iets meer vierkante meters dan in de huidige situatie.

Natuurcompensatie Spoordijkbosje krijgt uitbreiding aan oostzijde

De wet- en regelgeving is helder als het over natuurcompensatie gaat: haal je ergens ten behoeve van een windpark of andere bouw natuur weg, dan moet je dat elders compenseren met hetzelfde type natuur. “Voor Windpark N33 gaat het om 0,84 hectare natuur. Die ruimte hebben we nodig voor de bouw van de windturbine in het Spoordijkbosje, maar ook voor alle benodigde infrastructuur zoals wegen, kraanplaatsen en bekabeling. Om dit verlies te compenseren kopen we aan de oostzijde een stuk akkerland van 1 hectare, waar we nieuw bos aanleggen,” aldus Marleen van der Puijl, senior projectmanager Windpark N33 bij YARD Energy. “Er is nog op een andere plek in het windpark sprake van een klein stukje bosverlies vanwege de netaansluiting van innogy. Die bomen compenseren we ook in deze hectare.

Kikkerpoelen

Staatsbosbeheer is eigenaar van het Spoordijkbosje en we willen graag dat zij straks ook het nieuw aangelegde bos beheren. Volgens de regels van het Inpassingsplan voor Windpark N33 moesten de initiatiefnemers met de provincie Groningen overleggen over de plek voor compensatie van de natuur. Uit die gesprekken kwam na enig onderzoek het aangrenzende akkerland als beste locatie uit de bus.

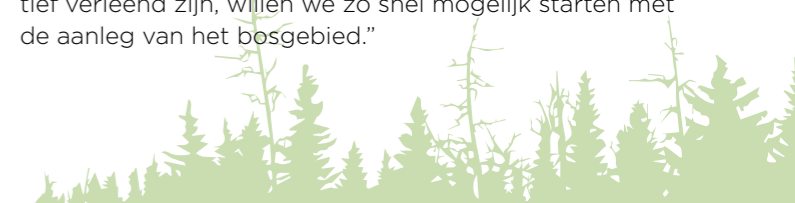
Nieuw betekent overigens niet dat het bos straks alleen uit jonge aanplant bestaat, benadrukt Marleen van der Puijl: “Een in natuurontwikkeling gespecialiseerde eco-loog heeft voor ons een inrichtingsplan gemaakt. Die heeft ook vooral aandacht besteed aan de bestaande natuurwaarde van het bos en het herstel daarvan in het inrichtingsplan. Er komen niet alleen kleine boompjes op het nieuwe terrein, maar ook grotere bomen. De ondergrond wordt afgegraven om daarop de juiste grondsoort aan te brengen. Alle nieuwe bomen zijn van dezelfde soort als de bomen in de rest van het bos. Er worden ook poelen aangelegd, want alle lokaal aanwezige dieren moeten weer volop de ruimte krijgen, zoals kikkers, zangvogels, kleine zoogdieren, marterachtigen en reeën.”

Eerdere kap

Al eerder werden er bomen in het Spoordijkbosje weggehaald voor het bodemonderzoek dat nodig was voor de aanvraag van vergunningen. Omwonenden dachten echter dat de aanleg van het windpark al was begonnen, nog voordat de toestemming rond was. Marleen van der Puijl: “Dat hadden we achteraf beter kunnen communiceren. Die kap was puur en alleen voor het verplichte onderzoek. Overal waar windturbines, wegen en kabels zijn gepland, onderzoeken we de bodemgesteldheid: wat voor grondlagen zijn er, hoe sterk is de grond? Die sonderingswerkzaamheden voeren we uit met een terreinwagen die het land oprijdt en op bepaalde plekken de grond checkt. Maar de sonderingstruck kon in het Spoordijkbosje de beoogde locaties niet bereiken vanwege de dicht op elkaar staande bomen. Met toestemming van Staatsbosbeheer is toen besloten de bomen weg te halen. Staatsbosbeheer legt jaarlijks achteraf verantwoording af aan de provincie over het in stand houden van het bos. Daarom was voor deze werkzaamheden geen kapmelding vereist. Overigens, we hebben ook de afspraak dat, mochten de vergunningen van het windpark niet rondkomen, wij daar op onze kosten nieuwe bomen terugzetten, indien gewenst.”

Bestemmingsplan

Het inrichtingsplan voor het nieuwe stuk bos kwam in samenspraak met de provincie Groningen, de gemeente en Staatsbosbeheer tot stand, maar moet formeel nog worden goedgekeurd. Daarnaast zijn er nog enkele vergunningen nodig, die in de derde fase worden meegenomen. Het gaat om de vergunningen om de nieuwe natuur aan te leggen en om het bestemmingsplan: de betreffende hectare grond verandert van akkerland in natuur. “Die vergunningen gaan we nu op korte termijn aanvragen. Op de ontwerpvergunningen kunnen mensen weer reageren en eventueel zienswijzen indienen,” aldus de projectmanager. “Als de vergunningen definitief verleend zijn, willen we zo snel mogelijk starten met de aanleg van het bosgebied.”

Planning N33

September-december 2017

- Vergunningen fase 2 ter inzage (vergunningen voor daadwerkelijke aanleg- en bouwfase zoals voor de aanleg van wegen, tijdelijke afritten en aanleg kabels et cetera)
- Aanvraag fase 3 vergunningen (onder andere van het Waterschap en voor het verkeersplan)
- Keuze type windturbine

Eerste kwartaal 2018

- De behandeling van zienswijzen tegen het Inpassingsplan en de vergunningen met betrekking tot het Inpassingsplan en de milieu effect rapportage door de Raad van State

Tweede kwartaal 2018

- Uitspraak Raad van State over het Inpassingsplan en de vergunningen met betrekking tot het Inpassingsplan en de milieu effect rapportage
- De behandeling van de zienswijzen met betrekking tot de fase 2 vergunningen door de Raad van State
- Verlening fase 3 vergunningen

Vierde kwartaal 2018

- Voorbereiding bouw windpark

Kijk voor de formele informatie over de vergunningen en het indienen van zienswijzen op:

www.bureau-energieprojecten.nl

Heb je ideeën, suggesties of vragen? Ga dan naar www.windpark-n33.nl of mail naar info@windpark-n33.nl

Het keurmerk voor
verantwoord bosbeheer
FSC reg.nr.: S10-COC-000292FQ

Kijk voor meer informatie op www.windpark-n33.nl